

Frihet och inflytande – kårobligatoriets avskaffande

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 2008/09:154 Frihet och inflytande – kårobligatoriets avskaffande samt fyra motioner som väckts med anledning av propositionen. Även fyra motioner från allmänna motionstiden 2008 som gäller kårobligatoriet behandlas i betänkandet.

I propositionen föreslår regeringen förändringar i högskolelagen (1992:1434), fastighetstaxeringslagen (1979:1152) och inkomstkattelagen (1999:1229). Syftet med förändringarna är att avskaffa kårobligatoriet och införa ett modernt system för studentinflytande.

Studentkårer vid ett universitet eller en högskola bör även fortsättningsvis ha rätt att utse studentrepresentanter i universitetets eller högskolans styrelse och andra organ inom lärosätet där studentrepresentanter ska utses. Regeringen föreslår att universitetet eller högskolan efter ansökan ska utse en studentsammanslutning att vara studentkår. En studentkår ska ha som huvudsakligt syfte att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen och förutsättningarna för studier vid lärosätet. Medlemskap i en studentkår blir frivilligt. I propositionen föreslår regeringen att vissa krav på studentkårens avseende syfte, verksamhetsområde, medlemskap, organisation och förutsättningar att representera studenterna ska regleras för att möjliggöra ett likvärdigt studentinflytande.

Verksamheter för studentinflytande i universitetens och högskolornas organ bör stödjas med statsbidrag. Regeringen föreslår att de skattelättnader som studentkårer, nationer och deras samarbetsorgan i dag åtnjuter ska behållas. Skattelättnaderna för fakultetsföreningarna vid Stockholms universitet ska emellertid inte finnas kvar.

I propositionen görs bedömningen att universitet och högskolor bör ha ett tydligt ansvar för sådana studiesociala insatser som är direkt kopplade till studenternas studiesituation.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2010.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker samtliga motioner.

I betänkandet finns en gemensam reservation från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet samt två reservationer från Miljöpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	6
Kår- och nationsobligatoriets avskaffande	6
Skattelagstiftningen	12
Ikraftträdande	19
Reservationer	20
1. Kår- och nationsobligatoriets avskaffande, punkt 1 (s, v)	20
2. Kår- och nationsobligatoriets avskaffande, punkt 1 (mp)	21
3. Skattelagstiftningen, punkt 2 (mp)	21
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	23
Propositionen	23
Följdmotionerna	23
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008	24
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	25
1. Förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434)	25
2. Förslag till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152)	28
3. Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	28
<i>Bilaga 3</i>	
Skatteutskottets yttrande	31

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Kår- och nationsobligatoriets avskaffande

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434). Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:154 punkt 1 och avslår motionerna 2008/09:Ub28 yrkandena 1 och 4, 2008/09:Ub29, 2008/09:Ub30, 2008/09:Ub31, 2008/09:Ub262, 2008/09:Ub314, 2008/09:Ub429 och 2008/09:Ub606 yrkandena 1–3.

Reservation 1 (s, v)

Reservation 2 (mp)

2. Skattelagstiftningen

Riksdagen antar regeringens förslag till

- a. lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152),
- b. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229). Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:154 punkterna 2 och 3 samt avslår motionerna 2008/09:Ub28 yrkandena 2 och 3 samt 2008/09:Ub606 yrkande 4.

Reservation 3 (mp)

Stockholm den 5 maj 2009

På utbildningsutskottets vägnar

Sofia Larsen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Larsen (c), Marie Granlund (s), Margareta Pålsson (m), Mats Gerdau (m), Betty Malmberg (m), Agneta Lundberg (s), Christer Nylander (fp), Louise Malmström (s), Lars Hjalmered (m), Patrik Forslund (m), Thomas Strand (s), Ulrika Carlsson i Skövde (c), Caroline Helmersson-Olsson (s), Roland Bäckman (s), Eva Johnsson (kd), Amineh Kakabaveh (v) och Lage Rahm (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I proposition 2008/09:154 föreslår regeringen att kår- och nationsobligatoriet avskaffas. Syftet med förändringarna är enligt regeringen att införa ett modernt system för studentinflytande. Förslagen innebär förändringar i högskolelagen (1992:1434), fastighetstaxeringslagen (1979:1152) och inkomstskattelagen (1999:1229).

Med anledning av propositionen har fyra motioner väckts. I betänkandet behandlas även fyra motioner om kårobligatoriets avskaffande från den allmänna motionstiden 2008.

Yttrande över propositionen och motionerna har lämnats av skatteutskottet.

Regeringens lagförslag finns i bilaga 2 och en redovisning av motionerna i bilaga 1. Skatteutskottets yttrande återfinns i bilaga 3.

Utskottet har uppvaktats i ärendet av Sveriges förenade studentkårer.

Bakgrund

Regeringen bemyndigade den 29 mars 2007 dåvarande chefen för Utbildningsdepartementet att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag om hur kår- och nationsobligatoriet kan avvecklas (dir. 2007:49). Utredaren, som tagit namnet Obligatorieutredningen, överlämnade i februari 2008 betänkandet Frihet för studenter – om hur kår- och nationsobligatoriet kan avskaffas (SOU 2008:11). Betänkandet har remissbehandlats.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att kår- och nationsobligatoriet avskaffas. Syftet med förändringarna är enligt regeringen att införa ett modernt system för studentinflytande.

Studentkårer vid ett universitet eller en högskola bör även fortsättningsvis ha rätt att utse studentrepresentanter i universitetets eller högskolans styrelse och andra organ inom lärosätet där studentrepresentanter ska utses. Regeringen föreslår att universitetet eller högskolan efter ansökan ska utse en studentsammanslutning att vara studentkår. En studentkår ska ha som huvudsakligt syfte att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen och förutsättningarna för studier vid lärosätet. Medlemskap i studentkår blir frivilligt.

I propositionen föreslår regeringen att vissa krav på studentkårerna avseende syfte, verksamhetsområde, medlemskap, organisation och förutsättningar att representera studenterna ska regleras för att möjliggöra ett likvärdigt studentinflytande.

Verksamheter för studentinflytande i universitetens och högskolornas organ bör stödjas med statsbidrag. Universitet och högskolor samt enskilda utbildningsanordnare bör för 2010 tillföras 20 miljoner kronor och från 2011 årligen tillföras 30 miljoner kronor att fördela till studentkårerna för detta ändamål.

Regeringen föreslår att de skattelättnader som studentkårer, nationer och deras samarbetsorgan i dag har ska behållas. Skattelättnaderna för fakultetsföreningarna vid Stockholms universitet ska emellertid inte finnas kvar.

Regeringen gör bedömningen att universitet och högskolor bör ha ett tydligt ansvar för sådana studiesociala insatser som är direkt kopplade till studenternas studiesituation.

Förslagen medför lagändringar. I propositionen föreslår regeringen förändringar i högskolelagen (1992:1434), fastighetstaxeringslagen (1979:1152) och inkomstskattelagen (1999:1229). Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2010. Lagrådets yttrande har inhämtats över lagförslagen.

Utskottets överväganden

Kår- och nationsobligatoriets avskaffande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om att kår- och nationsobligatoriet ska upphöra. Regeringen ska inte längre få meddela föreskrifter om skyldighet för studenterna vid universiteten eller högskolorna att tillhöra särskilda studentsammanslutningar.

Jämför reservationerna 1 (s, v) och 2 (mp).

Gällande bestämmelser

I 4 kap. 4 § högskolelagen (1992:1434) ges regeringen rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för studenterna vid högskolorna att tillhöra särskilda studentsammanslutningar. Enligt definitionen i 1 kap. 4 § högskoleförordningen (1993:100) omfattas även doktorander av begreppet student. I förordningen (1983:18) om studerandekårer, nationer och studentföreningar vid universitet och högskolor, fortsättningsvis kallad kårförordningen, har regeringen meddelat föreskrifter om obligatoriskt medlemskap i studentsammanslutningar. Av dessa föreskrifter framgår att den som studerar vid en statlig högskola ska vara medlem i en studentkår som finns vid högskolan och även i en nation eller fakultetsförening, om sådana finns. En studerande kan också under vissa förutsättningar ha rätt till ett begränsat medlemskap.

Av 2 kap. 7 a § andra stycket högskoleförordningen följer att studenterna har rätt att vara representerade i högskolans styrelse med tre ledamöter. Rätten att vara representerad med tre ledamöter gäller även fakultetsnämnden enligt 3 kap. 3 § fjärde stycket högskoleförordningen. Vidare följer av 3 kap. 9 § andra stycket högskoleförordningen att studenterna har rätt att vara representerade i alla beslutande och beredande organ inom högskolan, om organets verksamhet har betydelse för utbildningen och studenternas situation.

Studentrepresentanter ska, enligt 5 kap. 2 § högskolelagen, utses i den ordning som regeringen föreskriver. Regeringen får i sådana föreskrifter överlämna åt enskilda individer eller åt sammanslutningar att utse ledamöter. Regeringen har i 1 kap. 7 § högskoleförordningen föreskrivit att studentrepresentanterna ska utses på det sätt som föreskrivs i 16 § förordningen (1983:18) om studerandekårer, nationer och studentföreningar vid universitet och högskolor.

I kårförordningen finns också bestämmelser om att studentsammanslutningarna måste ha ett visst syfte och att de har rätt att ta ut avgifter av sina medlemmar samt vissa föreskrifter om hur studentsammanslutningarna

ska vara organiserade. För att en sammanslutning ska få bli studerandekår och därmed få rätt att utse studentrepresentanter, måste högskolans styrelse ha godkänt sammanslutningen som studerandekår och i samband med det ha godkänt dess stadgar i vissa delar.

Propositionen

I propositionen föreslås att kår- och nationsobligatoriet ska upphöra. Regeringen ska inte längre få meddela föreskrifter om skyldighet för studenterna vid universiteten eller högskolorna att tillhöra särskilda studentsammanslutningar.

Studentkårer utser studentrepresentanter

Studentkårer vid ett universitet eller en högskola bör även fortsättningsvis ha rätt att utse studentrepresentanter i universitetets eller högskolans styrelse och andra organ inom lärosätet där studentrepresentanter ska utses.

Om det finns fler än en studentkår vid ett universitet eller en högskola, bör studentrepresentanterna utses på det sätt som kårerna kommer överens om. Kan kårerna inte enas, bör lärosätet besluta hur representanterna ska utses.

Om det inte finns någon studentkår, bör universitetet eller högskolan bland studenterna anordna direkta eller indirekta val av studentrepresentanter.

Syftet med en studentkår

En högskola ska på ansökan besluta att en sammanslutning av studenter vid högskolan får ställning som studentkår för en viss tid, om sammanslutningen uppfyller vissa krav. En studentkår ska ha som huvudsakligt syfte att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen och förutsättningarna för studier vid universitetet eller högskolan.

Verksamhetsområdet för en studentkår får inte täcka mer än ett universitet eller en högskola och ska sammanfalla med minst en organisatorisk eller geografiskt avgränsad del av universitetet eller högskolan.

Medlemskap

Alla studenter inom en studentkårs verksamhetsområde ska ha rätt att vara medlemmar i studentkåren, om de uppfyller de krav som ställs för medlemskap i en sådan sammanslutning.

Alla studenter som är medlemmar i studentkåren ska ha rösträtt vid val till studentkårens högsta beslutande organ.

En studentkår ska vara demokratiskt uppbyggd och kunna representera studenterna inom kårens verksamhetsområde.

Beslut om ställning som studentkår

Universitetet eller högskolan ska besluta i frågan om att ge en studentsammanslutning ställning som studentkår.

En studentkår ska vara skyldig att till universitetet eller högskolan redovisa sin verksamhet och hur många studenter som är medlemmar. På begäran av universitetet eller högskolan ska studentkåren tillhandahålla lärosätet sitt medlemsregister.

Ett beslut om ställning som studentkår bör normalt gälla för tre år. Ett sådant beslut bör dock kunna ändras om sammanslutningen inte längre uppfyller kraven eller själv begär att inte längre ha ställning som studentkår.

Ett beslut om ställning som studentkår bör kunna överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.

Staten bör bidra till studentinflytande

Verksamhet för studentinflytande i universitetens och högskolornas organ bör stödjas med statsbidrag. Universitet och högskolor samt enskilda utbildningsanordnare bör för 2010 tillföras 20 miljoner kronor och från 2011 årligen tillföras 30 miljoner kronor att fördela till studentkårerna för detta ändamål. Till detta kommer effekten av de skattelättnader som åtnjuts (beskrivs nedan).

Även enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina bör få ta del av dessa medel för att främja studentinflytandet och utbildningens kvalitet. I det fall det finns studentkårer vid de enskilda utbildningsanordnarna bör således medlen fördelas även till dessa.

Ansvaret för studiesociala frågor

Universitetet och högskolorna bör ha ett tydligt ansvar för sådana studiesociala insatser som är direkt kopplade till studenternas studiesituation.

Enligt 1 kap. 11 § högskoleförordningen (1993:100) ska högskolorna ansvara för att studenterna har tillgång till hälsovård, särskilt förebyggande hälsovård som har till ändamål att främja studenternas fysiska och psykiska hälsa.

I propositionen framhåller regeringen att det inom ytterligare några andra områden finns en så tydlig koppling mellan studierna och den studiesociala verksamheten att lärosätenas ansvar för detta bör preciseras. Dessa områden är de följande.

- Information och råd avseende frågor som t.ex. rör studiestöd, socialförsäkringar och arbetslöshetsunderstöd.
- Mottagningsverksamhet. Mottagningen av nya, såväl svenska som utländska studenter till universitet och högskolor.
- Arbetslivskontakter.

Genom att lärosätenas ansvar för verksamheten inom ovannämnda området förtydligas blir det för såväl studenter som universitet och högskolor lättare att utläsa vad som förväntas av lärosätena. Det utesluter emellertid inte, enligt regeringen, att universitet och högskolor på olika sätt kan involvera studentsammanslutningarna i arbetet.

Motionerna

Socialdemokraterna

Socialdemokraterna anser inte att kår- och nationsobligatoriet ska avskaffas och yrkar i sin kommittémotion Ub31 avslag på propositionen.

Socialdemokraterna ser kårobligatoriet i huvudsak som en praktisk fråga, ett sätt att organisera och garantera ett starkt studentinflytande, snarare än som en principiell fråga. Enligt regeringens förslag kommer alla studenter att bli företrädare av de representanter som studentkåren utser. Så skulle vara fallet även om representanterna utsågs på något annat sätt än genom studentkåren. Därmed faller, enligt Socialdemokraterna, en del av det principiella resonemang regeringen för om att ingen ska bli representerad mot sin vilja.

Socialdemokraternas uppfattning är att dagens system fungerar väl och har en bred acceptans hos högskolornas ledning, personal och bland studenter. Samtidigt bör det finnas respekt för de studenter som har synen att de blir tvingade till medlemskap i en förening de inte vill tillhöra. Riksdagens partier var eniga om att utreda om det fanns en möjlighet att bevara och utveckla studentinflytandet utan obligatorium. Det förslag regeringen nu presenterar uppfyller inte dessa krav och därför bör riksdagen avslå propositionen.

Därtill framhåller Socialdemokraterna att regeringen inte presenterar en rimlig ekonomisk lösning för studentkårer och lärosäten samt att omställningstiden för studentkårerna blir alltför knapp.

I den socialdemokratiska enskilda motionen Ub30 framförs likartade argument som i kommittémotionen med tillägget att regioner med nya och mindre högskolor särskilt omnämns.

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet anser inte att kår- och nationsobligatoriet ska avskaffas och yrkar i sin kommittémotion Ub29 avslag på propositionen.

Vänsterpartiet var berett att medverka till en förändring av studentkåren med utgångspunkt i det förslag som presenterades i betänkandet Frihet för studenter – om hur kår- och nationsobligatoriet kan avskaffas (SOU 2008:11). En grundförutsättning för att Vänsterpartiet skulle stödja ett sådant förslag var dock att statsbidraget till studentkårens verksamhet inte skulle vara mindre än vad som föreslås i betänkandet. Regeringens

förslag frångår utredningen på just denna viktiga punkt. Verksamheten vid studentkårerna blir därmed, enligt Vänsterpartiet, stympad och möjligheten att utöva inflytande försämras.

Därtill anser Vänsterpartiet att propositionens förslag om att högskolorna bör ha ett tydligt ansvar för sociala insatser är begränsat i jämförelse med betänkandet.

Miljöpartiet

Miljöpartiet anför i sin kommittémotion Ub28 yrkande 1 att regeringen bör tillföra ytterligare medel för att garantera studentinflytandet. De resurser som föreslås är otillräckliga. Det bör tillföras ytterligare 95 miljoner kronor till de 30 miljoner kronor regeringen avsätter (medel som indexeras).

Det är, enligt Miljöpartiet, svårt att i dag överblicka de konsekvenser ett avskaffande av kårobligatoriet kan få. Reformen bör därför, enligt Miljöpartiet, utvärderas inom tre år (yrkande 4).

Moderaterna

I de enskilda motionerna Ub262, Ub314, Ub429 och Ub606 yrkandena 1–3 begärs ett avskaffande av kårobligatoriet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag om att kår- och nationsobligatoriet ska upphöra och avstyrker motionsyrkandena.

Utskottet anser att rätten att själv få bestämma om man vill tillhöra eller inte tillhöra en sammanslutning är av grundläggande principiell betydelse i ett demokratiskt samhälle. Att tvinga studenter till ett obligatoriskt föreringsmedlemskap är oförenligt med grundläggande demokratiska principer. Utskottet anser därför det vara angeläget att kår- och nationsobligatoriet avvecklas och ersätts av moderna former för studentinflytande.

Studenter bör liksom andra få välja om de vill tillhöra en förening. Utskottet är övertygat om att studentkårer som bygger på frivilligt deltagande kommer att stärka studentinflytandet och kårernas legitimitet. Hur inflytandet bör utövas och hur organisationen för detta ska se ut, bör av principiella skäl studenterna själva avgöra. Utskottet bedömer dock liksom regeringen att såväl studentkårer som nationer även fortsättningsvis bör omfattas av vissa regleringar vad avser t.ex. syfte, verksamhetsområde och medlemskap. De grundläggande reglerna ska säkerställa att studentkårerna och nationerna kan bedriva en verksamhet som gynnar studenterna. Riksdagens och regeringens uppgift blir att fastställa grundläggande regler som möjliggör ett likvärdigt studentinflytande.

En studentkår ska ha som huvudsakligt syfte att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen och förutsättningarna för studier vid lärosätet. Studentkårer vid ett universitet eller en högskola bör även fortsättningsvis ha rätt att utse studentrepresentanter i universitetets eller högskolans styrelse och andra organ inom lärosätet där studentrepresentanter ska utses.

I flera motioner tas statens stöd till studentkårerna upp. När kårobligatoriet nu avvecklas anser regeringen att staten bör träda in och ge ett visst ekonomiskt stöd för att även fortsättningsvis möjliggöra en struktur för studentinflytande och utbildningsbevakning. I propositionen anges att verksamheter för studentinflytande i universitetens och högskolornas organ bör stödjas med statsbidrag. Universitet och högskolor samt enskilda utbildningsanordnare bör för 2010 tillföras 20 miljoner kronor och från 2011 årligen tillföras 30 miljoner kronor att fördela till studentkårerna för detta ändamål. Därtill kommer effekten av de skattelättnader som närmare beskrivs nedan.

Mot bidragets storlek kan invändas att de ekonomiska konsekvenserna kan bli betydande för många studentkårer som i dag finansierar sin verksamhet med obligatoriska medlemsavgifter. Regeringen bedömer dock att det statliga resurstillskottet är tillräckligt för att vid varje lärosäte bedriva en grundverksamhet med studentinflytande. Regeringens mening är inte att staten vid ett avvecklande av kårobligatoriet ska täcka samtliga kostnader som de nuvarande studentkårerna har. Utgångspunkten är att studenterna själva genom medlemsavgifter och genom sin verksamhet även i fortsättningen ska svara för en del av kostnaderna.

Utskottet finner regeringens avvägningar rimliga och ställer sig bakom förslaget. Man bör, som anges i propositionen, kunna utgå från att studentkårerna kan finansiera en stor del av sin verksamhet, avseende såväl studentinflytande som annan verksamhet, med frivilliga medlemsavgifter eller på annat sätt. Många studentkårer bör ha möjlighet att träffa avtal om sponsring eller andra former av finansiering med olika intressenter. Även universitet och högskolor bör inom ramen för anslaget till utbildning och forskning kunna stödja studentkårerna finansiellt. Eftersom studenternas inflytande primärt syftar till att stärka utbildningens kvalitet, ser utskottet liksom regeringen ingen målkonflikt i att ett lärosäte stöder studentkårer inom ramen för sitt anslag. Därtill torde såväl kommuner som andra aktörer se ett värde i studentsammanslutningarnas existens och verksamhet.

Utskottet är medvetet om att studentkårerna har en omställningsperiod framför sig. För att underlätta omställningen förbereder, enligt vad utskottet erfarit, Utbildningsdepartementet för närvarande praktiska insatser för att under en övergångsperiod stödja och underlätta för studentkårerna i deras omställningsarbete.

Studentkårernas huvudsakliga syfte kommer med den föreslagna regleringen vara att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen och studieförutsättningarna vid universitet eller högskolor. Studentkårernas kärnverksamhet, för vilken de bör få statsbidrag, kommer huvudsakligen att

vara inriktad på utbildningsbevakning och utbildningsutveckling, arbetsmiljöfrågor och stöd till de studentrepresentanter som kårerna utser. Studentkårer är emellertid inte förhindrade att därutöver, och med andra resurser, bedriva studiesocial verksamhet.

Enligt propositionen bör universiteten och högskolorna ha ett tydligt ansvar för sådana studiesociala insatser som är direkt kopplade till studenternas studiesituation. Universiteten och högskolorna bedriver i dag, ofta tillsammans med studentsammanslutningar, omfattande studiesocial verksamhet. När kårernas huvudsakliga syfte blir mer preciserat, bör också, enligt utskottet, lärosätenas ansvar för studenternas studiesociala situation förtydligas på ett sådant sätt som nu görs. Propositionens uppräkningsav studiesocial verksamhet som universitet och högskolor bör ta ansvar för är, enligt utskottets mening, sådan verksamhet som det är naturligt att lärosätena tar ansvar för. Universiteten och högskolorna kan även framöver uppdras åt studentkårer att bedriva viss studiesocial verksamhet.

Utskottet, som delar regeringens uppfattning att studentkårer och nationer bedriver en synnerligen viktig verksamhet, utgår från att regeringen liksom Högskoleverket och lärosätena kontinuerligt kommer att följa utvecklingen. Utskottet anser därför inte att det för närvarande finns anledning att besluta om en utvärdering inom viss tid av reformen.

Skattelagstiftningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om att studentkårer och samarbetsorgan för studentkårer ska ha samma skattelättnader som de åtnjuter i dag.

Nationerna vid Uppsala universitet och Lunds universitet samt deras samarbetsorgan ska också ha samma skattelättnader som de åtnjuter i dag. Nuvarande skattelättnader för fakultetsföreningar ska inte längre gälla.

Jämför reservation 3 (mp).

Gällande bestämmelser

Dagens skattelättnader för studentkårer motiverades när de infördes 1942 huvudsakligen med obligatoriet och kårernas offentligrättsliga karaktär (prop. 1942:134 s. 59–62). Då betraktades studentsammanslutningarna närmast som en del av universitetet eller högskolan. I den uppräkningsav inskränkt skattskyldiga subjekt som gjordes 1942 fanns sex av de kategorier som fortfarande finns kvar, däribland vissa studentföreningar.

I den s.k. katalogen i 7 kap. 16 § inkomstskattelagen (1999:1229), IL, räknas ett antal kategorier av juridiska personer upp som är skattskyldiga endast för inkomst på grund av innehav av fastigheter. Det som avses är

den löpande inkomsten av fastigheten. Skattskyldigheten omfattar inte kapitalvinst eller förlust vid avyttring av fastigheten. Övriga slag av inkomster är skattefria för de subjekt som räknas upp i paragrafen. Bland de juridiska personer som räknas upp finns ”sådana sammanslutningar av studerande vid svenska universitet och högskolor som de studerande enligt lag eller annan författning är skyldiga att vara medlemmar i, samt samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att sköta de uppgifter som sammanslutningarna enligt författningen ansvarar för”.

Enligt 7 kap. 21 § tredje stycket IL kan obligatoriska studentsammanslutningar även undantas från skattskyldighet för inkomst av fastigheter. Om en studentsammanslutning äger en fastighet, är sammanslutningen inte skattskyldig för inkomst av fastigheten (t.ex. om den hyrs ut) i den utsträckning fastigheten används för det allmännyttiga ändamålet. Till de delar den används för andra ändamål är sammanslutningen skattskyldig för inkomster från denna användning.

På liknande sätt som i inkomstskattelagen anges i 3 kap. 4 § första stycket fastighetstaxeringslagen (1979:1152) att byggnader, tillhörande mark och markanläggningar som hör till fastigheten ska undantas från fastighetsskatt och fastighetsavgift om de ägs av vissa uppräknade typer av juridiska personer. I 3 kap. 4 § första stycket 4 anges de obligatoriska studentsammanslutningarna och deras samarbetsorgan. Ett villkor för undantag är att byggnaden till övervägande del används i studentsammanslutningens verksamhet. En studentsammanslutning kan alltså inte, med bibehållande av skattelättnaderna, hyra ut större delen av fastigheten till någon annan för t.ex. affärsverksamhet. De studentsammanslutningar som finns vid enskilda utbildningsanordnare, t.ex. Stiftelsen Chalmers tekniska högskola, Stiftelsen Högskolan i Jönköping och Handelshögskolan i Stockholm, räknas inte in i ”katalogsubjekten”. Skyldigheten för studenter vid enskilda utbildningsanordnarens högskolor att tillhöra en studentsammanslutning följer inte av lag eller annan författning utan av avtal där lärosätet har ställt villkor för studier vid högskolan. Skatteverket har i ett ställningsstagande (2007-04-16, dnr 131 702523-06/111) ansett att det endast är studentsammanslutningar vid statliga universitet och högskolor som omfattas av 7 kap. 16 § IL.

Om studentsammanslutningarnas skatterättsliga ställning inte regleras särskilt, kan de komma att beskattas som ideella föreningar i den mån de uppfyller kraven i 7 kap. 7 § IL (se nedan). För att en ideell förening ska vara en juridisk person krävs att den har antagit stadgar och valt styrelse. En ideell förening är i likhet med andra juridiska personer som huvudregel obegränsat skattskyldig (6 kap. 3–4 §§ IL). Detta innebär att föreningen ska betala statlig inkomstskatt för alla sina inkomster, t.ex. räntor, utdelningar, vinst vid avyttring av värdepapper och fastighet, rörelse- och fastighetsinkomster. All beskattning sker i inkomstslaget näringsverksamhet. Föreningar med ideell verksamhet har oftast också inkomster som inte

är skattepliktiga. Typiska sådana inkomster är medlemsavgifter samt bidrag och gåvor som är avsedda för den ideella verksamheten. Kostnader för den ideella verksamheten är inte heller avdragsgilla.

Allmännyttiga ideella föreningar har en skattemässigt mer gynnad ställning. En sådan förening beskattas bara för fastighets- och rörelseinkomster (7 kap. 7 § IL). De inkomster som föreningen har i sin allmännyttiga verksamhet är skattefria. Det betyder att förutom den ideella verksamheten är alltså även kapitalinkomster i form av t.ex. räntor och utdelningar samt kapitalvinster skattefria.

Även fastighets- och rörelseinkomster kan vara skattefria om följande förutsättningar är uppfyllda:

- Fastighetsinkomster är skattefria om fastigheten ägs av föreningen och till övervägande del, mer än 50 %, används i den allmännyttiga verksamheten, eller fastighetsinkomsten till ca 75 % kommer från en verksamhet som har naturlig anknytning till det allmännyttiga ändamålet eller som av hävd utnyttjats som finansieringskälla för det ideella arbetet.
- Rörelseinkomster som har ett naturligt samband med den allmännyttiga verksamheten är skattefria. Så även rörelseinkomster från verksamheter av servicekaraktär där huvudsyftet med försäljningsverksamheten är att ge service till dem som deltar i föreningens allmännyttiga verksamhet.

Har en förening både skattefria och skattepliktiga rörelseinkomster måste den skattefria delen uppgå till ca 75 % för att beskattning inte ska ske. Är kravet uppfyllt blir hela rörelsen skattefri. Om den skattefria delen är lägre än 75 % blir hela rörelsen skattepliktig.

I IL (7 kap. 8–13 §§) uppställs vissa krav för att en ideell förening ska anses vara allmännyttig och därmed omfattas av de förmånliga reglerna. Kraven gäller ändamålet, verksamheten, fullföljden och öppenheten. Samtliga krav måste vara uppfyllda. Föreningen får heller inte verka för medlemmarnas eller andra bestämda personers ekonomiska intressen. En allmännyttig förening som är skattskyldig för inkomst har rätt till grundavdrag med 15 000 kr.

Propositionen

I propositionen föreslås att studentkårer och samarbetsorgan för studentkårer ska ha samma skattelättnader som de åtnjuter i dag. Nationerna vid Uppsala universitet och Lunds universitet samt deras samarbetsorgan ska också ha samma skattelättnader som de åtnjuter i dag. Detta innebär att dessa subjekt även fortsättningsvis kommer att omfattas av uppräkningsen i 7 kap. 16 § IL och därigenom vara skattskyldiga endast för inkomst på grund av innehav av fastigheter samt kunna undantas från skattskyldighet för inkomster av fastigheter i den utsträckning fastigheten används för

avsett syfte enligt 7 kap. 21 § IL. De behåller även nuvarande lättnader i fråga om fastighetsskatt och fastighetsavgift enligt 3 kap. 4 § första stycket 4 fastighetstaxeringslagen.

Motsvarande skattelättnader för fakultetsföreningarna vid Stockholms universitet ska inte längre finnas kvar.

Studentkårerna

Regeringen anför i propositionen att det faktum att obligatoriet avskaffas inte innebär att kårernas grundläggande roll förändras.

Dagens bestämmelser innebär att studentkårernas samtliga inkomster undantas från inkomstskatt, oavsett vilken verksamhetsdel de härrör från. Studentkårerna behåller även nuvarande lättnader i fråga om fastighetsskatt och fastighetsavgift. Genom att regleringen i skattelagstiftningen behålls förblir det tydligt för kårerna under vilka villkor de verkar och det ger kårerna möjlighet till långsiktig planering. Den studentsammanslutning som förlorar sin kårstatus faller däremot utanför skattelättnaderna för kårer och får prövas enligt de bestämmelser som gäller för ideella föreningar. För att behålla skattelättnaderna krävs för ett sådant fall att sammanslutningarna lever upp till de krav som ställs på kvalificerade ideella föreningar.

Nationer

Nationerna vid Uppsala universitet och Lunds universitet samt deras samarbetsorgan ska, enligt propositionen, ha samma skattelättnader som de åtnjuter i dag.

Ställning som nation har en sådan nation vid Uppsala universitet eller Lunds universitet

1. som bedrev studiesocial verksamhet omedelbart före den 1 juli 2010 och som studenter var skyldiga att tillhöra enligt de föreskrifter som gällde då,
2. som har som huvudsakligt syfte att genom studiesocial verksamhet stödja de studenter som tillhör nationen och främja deras studier,
3. som bistår studenter med studiesocial verksamhet.

Regeringen föreslår att även samarbetsorgan för nationerna med ändamål att sköta de uppgifter som sammanslutningar ansvarar för ska omfattas av skattelättnader.

Fakultetsföreningar

Nuvarande skattelättnader för fakultetsföreningar ska inte längre gälla.

Regeringen bedömer att det inte finns tillräckliga skäl att upprätthålla de skattelättnader som hittills har gällt för fakultetsföreningarna. Föreningarna bör i stället anpassa sig till de regler som gäller för ideella föreningar.

Pågående översyn

Regeringen har tillsatt en särskild utredare med uppdrag att se över reglerna i 7 kap. IL. Utredningen har tagit namnet Stiftelse- och föreningsskatteutredningen. I direktivet (dir. 2007:97) sammanfattas uppdraget enligt följande.

En särskild utredare skall se över bestämmelserna om inkomstbeskattning av stiftelser, ideella föreningar, registrerade trossamfund och vissa andra juridiska personer. Huvuduppgiften är att utarbeta ett modernt och ändamålsenligt system för beskattningen med enkla och likformiga regler. Särregler för inkomster av fastighet bör undvikas. I uppdraget ingår också att pröva i vilken mån skattereglerna kan göras enhetliga för stiftelser och ideella föreningar. Slutligen skall utredaren se över de inskränkt skattskyldiga stiftelser och vissa andra juridiska personer som omfattas av antingen de olika kategorier av subjekt eller de namngivna subjekt som finns uppräknade i den s.k. katalogen i 7 kap. 15–17 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) och vid behov föreslå en annan lagstiftningsteknik. Utgångspunkten för arbetet är att de förslag som utredaren lämnar sammantaget skall vara offentlig-finansiellt neutrala.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2009.

Motionerna

Miljöpartiet

I sin kommittémotion Ub28 yrkande 2 anför Miljöpartiet att samma skatteregler ska gälla för fakultetsföreningar som för nationer. Fakultetsföreningarna bedriver i stort sett samma slags verksamhet som nationerna i Uppsala och Lund och de bör därför omfattas av samma skatteregler.

Miljöpartiet anser heller inte att det ska göras någon skillnad i skattehänseende mellan kårer vid högskolor som bedrivs av enskilda utbildningsanordnare, t.ex. Chalmers tekniska högskola, och kårer vid statliga högskolor, utan att samma skatteregler ska gälla för studentkårerna oavsett huvudmannaskap (yrkande 3).

Moderaterna

I den enskilda motionen Ub606 yrkande 4 begärs fortsatt förmånlig skattemässig behandling av nationerna.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet skriver i sitt yttrande bl.a. att det enligt skatteutskottets mening inte finns skäl för riksdagen att nu överväga att införa nya subjekt i enlighet med Ub28 yrkande 3 i den s.k. katalogen i 7 kap. 15–17 §§ IL över inskränkt skattskyldiga, särskilt inte mot bakgrund av att det för närvarande pågår en översyn av bestämmelserna (dir. 2007:97). Möjligheten till skattebefrielse för studentkårer vid fristående universitet och högskolor får liksom för närvarande prövas enligt de allmänna lättnadsreglerna för allmännyttiga ideella föreningar.

När det gäller regeringens förslag delar skatteutskottet uppfattningen att studentkåreerna vid statliga universitet och högskolor ska vara befriade från skatt på samma sätt som de är i dag. Ett avskaffande av obligatoriet på det sätt som regeringen föreslår innebär inte enligt skatteutskottet att skälen för skattelättnaderna försvinner. Kåreerna kommer, såvitt utskottet kan bedöma, alltjämt att ha en fundamental uppgift i lärosätenas verksamhet, och deras grundläggande roll förändras inte.

Skatteutskottet tillstyrker också att nationerna får behålla sina nuvarande skattelättnader. Vidare anser skatteutskottet att det är viktigt att nationerna inte heller inför framtiden hamnar i ett osäkert läge i fråga om sin skatterättsliga ställning. Som framhålls i propositionen skulle en annan ordning kunna komma att äventyra nationernas verksamhet.

Skatteutskottet utgår följaktligen från att skattelättnaderna för såväl nationerna och studentkåreerna som deras samarbetsorgan ska kvarstå även i det system med reformerade skatteregler för allmännyttiga föreningar och stiftelser som en utredning nu överväger. Avskaffandet av det formella obligatoriet och därmed förändringen av den offentlighetsrättsliga ställningen har nämligen detta som en förutsättning. I likhet med motionärerna bakom Ub28 anser utskottet att det kan diskuteras om inte också fakultetsföreningarna ska få behålla den nuvarande särställningen i skattehänseende. Mot bakgrund av de skillnader som påtalas i propositionen i fråga om nationernas och fakultetsföreningarnas roller ansluter sig utskottet dock till regeringens bedömning att det inte finns tillräckliga skäl att upprätthålla de skattelättnader som hittills gällt för fakultetsföreningarna.

Om dessutom fakultetsföreningarna kan utnyttja reglerna för skattelättnader för de allmännyttiga ideella föreningarna torde det inte bli fråga om någon väsentligt ökad skattebelastning för föreningarna.

Med det anförda tillstyrker skatteutskottet för sin del regeringens förslag till lagändringar på skatteområdet och avstyrker motionsyrkandena.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lagändringar på skatteområdet och avstyrker motionsyrkandena.

Utskottet anser att studentsammanslutningarna i dag har och även framdeles kommer att ha en mycket viktig roll för studenterna och lärosätena. Kårobligatoriets avskaffande innebär inte att kårernas grundläggande roll förändras. Kåreerna kommer, enligt utskottets bedömning, alltjämt att ha en fundamental uppgift i lärosätenas verksamhet. Ett avskaffande av obligatoriet innebär inte heller enligt utskottet att skälen för skattelättnaderna försvinner. Utskottet delar därför regeringens bedömning att studentkåreerna vid statliga universitet och högskolor ska vara befriade från skatt på samma sätt som de är i dag. Genom att man behåller regleringen i skattelagstiftningen tydliggörs det för kåreerna under vilka villkor de verkar, och det ger också möjlighet till långsiktig planering.

Nationerna vid Uppsala universitet och Lunds universitet har sedan länge en central roll för den studiesociala verksamheten vid universiteten. Nationernas verksamhet har djupa historiska rötter, och de har ett unikt kulturhistoriskt värde.

Nationernas aktiviteter är i stor utsträckning lokaliserade till deras fastigheter. Nationernas innehav av fastigheter har byggts upp under lång tid och har kommit att bli en viktig förutsättning för studentverksamheten i Uppsala och Lund. Fastigheterna är i stor utsträckning en förutsättning för nationernas verksamhet och är i många fall uppförda för nationsverksamheten. Intäkterna från restaurang- och pubverksamheten är en viktig inkomstkälla. Verksamheten bedrivs inte bara för studenter utan också av studenter. Mot den bakgrunden anser utskottet liksom regeringen att de skattelättnader som nationerna och deras samarbetsorgan åtnjuter i dag bör behållas, med hänsyn till de krav som faktiskt ställs för ställning som nation och den bakgrund nationerna har.

I likhet med skatteutskottet anser utskottet att det kan diskuteras om inte också fakultetsföreningarna ska få behålla den nuvarande särställningen i skattehänseende. I propositionen konstaterar regeringen dock att fakultetsföreningarna, trots att de bedriver en verksamhet som liknar nationernas, inte spelar samma roll för och vid universiteten som nationerna i Uppsala och Lund gör. En viktig skillnad ligger i dessa förenings inriktning på fakulteterna och ämnesföreningarna där. Därmed är fakultetsföreningarna verksamma även på de professionella fält som studierna kan leda till. Nationerna kännetecknas däremot av att studenter möts över alla fakultets- och ämnesgränser. Vidare är fakultetsföreningarnas verksamhet inte lika starkt kopplad till de lokaler som de förfogar över.

Mot bakgrund av de skillnader som påtalas i propositionen i fråga om nationernas och fakultetsföreningarnas roller ansluter sig utskottet till regeringen och skatteutskottets bedömning att det inte finns tillräckliga skäl att upprätthålla de skattelättnader som hittills gällt för fakultetsföreningarna.

Vidare instämmer utskottet i skatteutskottets bedömning om att det inte finns skäl för riksdagen att nu överväga att införa nya subjekt i enlighet med motionens yrkande 3 i den s.k. katalogen i 7 kap. 15–17 §§ IL över inskränkt skattskyldiga, särskilt inte mot bakgrund av att det för närvarande pågår en översyn av bestämmelserna (dir. 2007:97). Utskottet anser liksom skatteutskottet att möjligheten till skattebefrielse för studentkårer vid fristående universitet och högskolor, t.ex. Stiftelsen Chalmers tekniska högskola och Stiftelsen Högskolan i Jönköping, får prövas enligt de allmänna lättnadsreglerna för allmännyttiga ideella föreningar. Studentkåreerna vid fristående högskolor har hittills kunnat få skattebefrielse genom att de betraktats som allmännyttiga ideella föreningar. Skattereglerna för dessa kårer ändras inte på grund av beslutet om kårobligatoriets avskaffande.

Ikraftträdande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag om att förändringarna i högskolelagen, fastighetstaxeringslagen och inkomstskattelagen ska träda i kraft den 1 juli 2010.

Propositionen

Förändringarna i högskolelagen, fastighetstaxeringslagen och inkomstskattelagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag om datum för ikraftträdande.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

- 1. Kår- och nationsobligatoriets avskaffande, punkt 1 (s, v)**
av Marie Granlund (s), Agneta Lundberg (s), Louise Malmström (s), Thomas Strand (s), Caroline Helmersson-Olsson (s), Roland Bäckman (s) och Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ub29 och 2008/09:Ub31 samt avslår proposition 2008/09:154 punkt 1 och motionerna 2008/09:Ub28 yrkandena 1 och 4, 2008/09:Ub30, 2008/09:Ub262, 2008/09:Ub314, 2008/09:Ub429 och 2008/09:Ub606 yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Vi var beredda att medverka till en förändring av studentkårerna med utgångspunkt i det förslag som presenterades i betänkandet Frihet för studenter – om hur kår- och nationsobligatoriet kan avskaffas (SOU 2008:11).

Med det förslag som regeringen nu lägger fram anser inte Socialdemokraterna och Vänsterpartiet att kår- och nationsobligatoriet ska avskaffas.

Studentkårer är i praktiken en form av organ inom högskolorna, självstyrande från högskolan och samtidigt integrerade i högskolans verksamhet, snarare än vanliga ideella föreningar av politisk eller facklig karaktär. Enligt regeringens förslag kommer alla studenter att bli företrädare av de representanter som studentkåren utser. Så skulle vara fallet även om representanterna utsågs på något annat sätt än genom studentkåren. Därmed faller, enligt vår mening, en del av det principiella resonemang som regeringen för om att ingen ska bli representerad mot sin vilja.

En annan viktig grundförutsättning för att vi skulle stödja ett sådant förslag var även att statsbidraget till studentkårernas verksamhet inte skulle vara mindre än vad som föreslås i betänkandet. Regeringens förslag frångår utredningen på just denna viktiga punkt. Det statsbidrag som föreslås är mindre än en tredjedel av vad många remissinstanser menar är ett minimum. Verksamheten vid studentkårerna blir därmed, enligt vår bedöm-

ning, stympad, och möjligheten att utöva inflytande försämras. Enligt vår mening presenterar inte regeringen en rimlig ekonomisk lösning för studentsammanslutningarna.

Därtill anser vi att propositionens förslag om att universiteten och högskolorna bör ha ett tydligt ansvar för sociala insatser är begränsat i jämförelse med betänkandet. I propositionen föreslås att dessa insatser ska vara direkt kopplade till studenternas studiesituation, medan utredningen talar om att insatserna ska ha anknytning till studiesituationen.

Därtill vill vi framhålla att omställningstiden för studentkårerna blir alltför knapp.

2. Kår- och nationsobligatoriets avskaffande, punkt 1 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub28 yrkandena 1 och 4 samt avslår proposition 2008/09:154 punkt 1 och motionerna 2008/09:Ub29, 2008/09:Ub30, 2008/09:Ub31, 2008/09:Ub262, 2008/09:Ub314, 2008/09:Ub429 och 2008/09:Ub606 yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Miljöpartiets utgångspunkt är att det går att hitta en acceptabel lösning för hur man kan förena föreningsfrihet och studentinflytande.

Regeringen bör tillföra ytterligare medel för att garantera studentinflytandet. De resurser som föreslås är otillräckliga. Det bör tillföras ytterligare 95 miljoner kronor till de 30 miljoner kronor som regeringen avsätter (medel som indexerats).

Den reform som föreslås är stor och ingripande. Det är svårt att i dag överblicka de konsekvenser ett avskaffande av kårobligatoriet kan få. Reformen bör därför, enligt Miljöpartiet, utvärderas inom tre år.

3. Skattelagstiftningen, punkt 2 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ub28 yrkandena 2 och 3 samt avslår proposition 2008/09:154 punkterna 2 och 3 samt motion 2008/09:Ub606 yrkande 4.

Ställningstagande

Miljöpartiet anser att fakultetsföreningarna i likhet med nationerna ska få behålla de nuvarande skattelättnaderna. Fakultetsföreningarna vid Stockholms universitet bedriver till stora delar samma slags studiesociala verksamhet som nationerna vid universiteten i Uppsala och Lund, och det finns enligt Miljöpartiets mening inte något skäl att göra någon åtskillnad i skattehänseende mellan dessa studentsammanslutningar. Även Lagrådet har funnit skäl att ifrågasätta denna särreglering.

Inte heller bör studentkårer vid högskolor som bedrivs av enskilda utbildningsanordnare skattemässigt behandlas på ett annat sätt än studentkårer vid statliga universitet och högskolor. Samma skatteregler ska gälla för studentkårerna oavsett huvudmannaskap.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:154 Frihet och inflytande – kårobligatoriets avskaffande:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i högskolelagen (1992:1434).
2. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152).
3. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Följdmotionerna

2008/09:Ub28 av Lage Rahm m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör tillföra medel för att garantera studentinflytandets överlevnad.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samma skatteregler ska gälla för fakultetsföreningar som för nationer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samma skatteregler ska gälla för alla studentkårer, oavsett om högskolan de verkar vid har staten som huvudman eller ej.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att reformen av kårobligatoriet bör utvärderas inom tre år.

2008/09:Ub29 av Amineh Kakabaveh m.fl. (v):

Riksdagen avslår regeringens proposition 2008/09:154 Frihet och inflytande – kårobligatoriets avskaffande.

2008/09:Ub30 av Ann-Kristine Johansson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kårobligatoriet.

2008/09:Ub31 av Marie Granlund m.fl. (s):

Riksdagen avslår regeringens proposition 2008/09:154 Frihet och inflytande – kårobligatoriets avskaffande.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09:Ub262 av Christian Holm (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avskaffande av kårobligatoriet.

2008/09:Ub314 av Tomas Tobé (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa kårobligatoriet.

2008/09:Ub429 av Lisbeth Grönfeldt Bergman (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett framtida avskaffande av kår- och nationsobligatoriet.

2008/09:Ub606 av Ulrika Karlsson i Uppsala (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avskaffande av kår- och nationsobligatoriet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av ett för studenten frivilligt kår- och nationsmedlemskap vid offentligt finansierade lärosäten.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om flexibla regler för studentinflytande.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatt förmånlig skattemässig behandling av nationer.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1. Förslag till lag om ändring i högskolelagen
(1992:1434)

Härigenom föreskrivs i fråga om högskolelagen (1992:1434)
dels att 4 kap. 4 § ska upphöra att gälla,
dels att det i lagen ska införas åtta nya paragrafer, 4 kap. 8–15 §§, av
följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

8 §

En högskola ska på ansökan besluta att en sammanslutning av studenter vid högskolan får ställning som studentkår för en viss tid, om sammanslutningen uppfyller de krav som ställs i 9–14 §§.

9 §

En studentkår ska ha som huvudsakligt syfte att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen och förutsättningarna för studier vid högskolan.

10 §

Verksamhetsområdet för en studentkår får inte täcka mer än en högskola och ska sammanfalla med minst en organisatorisk eller geografiskt avgränsad del av högskolan.

11 §

En studentkår ska vara demokratiskt uppbyggd och kunna representera studenterna inom kårens verksamhetsområde.

12 §

Alla studenter inom en studentkårs verksamhetsområde ska ha rätt att vara medlemmar i kåren, om de uppfyller de krav som ställs för medlemskap i en sådan sammanslutning som avses i 8 §.

Den student som är medlem i studentkåren ska ha rösträtt vid val till studentkårens högsta beslutande organ.

13 §

För en sammanslutning som avses i 8 § ska det finnas stadgar och en styrelse. Stadgarna ska ha antagits av sammanslutningens medlemmar.

I stadgarna ska följande anges:

1. sammanslutningens ändamål och verksamhetsområde,

2. vilket som är det högsta beslutande organet och hur det utses,

3. hur beslut av det högsta beslutande organet och av styrelsen fattas och ges till känna,

4. hur inträde i och utträde ur sammanslutningen sker,

5. hur ansvarsfrihet för styrelsen beviljas,

6. hur stadgarna ändras, och

7. hur sammanslutningen upplöses.

14 §

En studentkår ska föra ett register över sina medlemmar.

Studentkåren ska årligen till högskolan redovisa sin verksamhet och hur många studenter som är medlemmar.

På begäran av högskolan ska studentkåren tillhandahålla högskolan sitt medlemsregister.

15 §

Ställning som nation har en sådan nation vid Uppsala universitet eller Lunds universitet

1. som studenter var skyldiga att tillhöra enligt de föreskrifter som gällde omedelbart före den 1 juli 2010 och som då bedrev studiesocial verksamhet,

2. som har som huvudsakligt syfte att genom studiesocial verksamhet stödja de studenter som tillhör nationen och främja deras studier, och

3. som bistår studenter med studiesocial verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

2. Förslag till lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

4 §¹

Byggnad samt tomtmark och övrig mark som hör till byggnaden samt markanläggning som hör till fastigheten ska undantas från skatte- och avgiftsplikt om fastigheten ägs av någon av följande institutioner och om den till övervägande del används i deras verksamhet såsom sådana:

1. kyrkor samt barmhärtighetsinrättningar som avses i 7 kap. 15 § inkomstskattelagen (1999:1229) samt sådana särskilda rättssubjekt som avses i 10 § första stycket lagen (1998:1592) om införande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan

2. stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund som uppfyller kraven i 7 kap. 3 § första stycket respektive i 7 kap. 7 § första stycket inkomstskattelagen

3. akademier, Nobelstiftelsen, stiftelsen Dag Hammarskjölds Minnesfond, Apotekarsocietetens stiftelse för främjande av farmacins utveckling m.m., stiftelsen Sveriges sjömanshus

4. sådana sammanslutningar av studerande vid svenska universitet och högskolor som de studerande enligt lag eller annan författning är skyldiga att vara medlemmar i samt samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att sköta de uppgifter som sammanslutningarna enligt författningen ansvarar för och

4. sådana studentkårer, nationer och samarbetsorgan som avses i 7 kap. 16 § inkomstskattelagen och

5. utländska staters beskickningar.

Skatte- och avgiftsfriheten ska endast avse egendom, som enligt 4 kap. 5 § utgör annan typ av taxeringsenhet än lantbruksenhet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010 och tillämpas första gången vid 2011 års fastighetstaxering.

¹ Senaste lydelse 2007:1416.

3. Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 16 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

16 §

Följande juridiska personer är skattskyldiga bara för inkomst på grund av innehav av fastigheter:

– akademier,
 – allmänna undervisningsverk,
 – sådana sammanslutningar av studerande vid svenska universitet och högskolor som de studerande enligt lag eller annan författning är skyldiga att vara medlemmar i, samt samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att sköta de uppgifter som sammanslutningarna enligt författningen ansvarar för,

– studentkårer vid statliga universitet och högskolor som avses i 4 kap. 8 § högskolelagen (1992:1434) och nationer vid Uppsala universitet eller Lunds universitet som avses i 4 kap. 15 § högskolelagen samt samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att sköta de uppgifter som sammanslutningarna enligt högskolelagen eller föreskrift som meddelats med stöd av högskolelagen ansvarar för,

– regionala utvecklingsbolag som med stöd av 1 § lagen (1994:77) om beslutanderätt för regionala utvecklingsbolag fått rätt att pröva frågor om stöd till näringsidkare samt moderbolag till sådana utvecklingsbolag,

– arbetslöshetskassor,
 – personalstiftelser som avses i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. och vars ändamål uteslutande är att lämna understöd vid arbetslöshet, sjukdom eller olycksfall,

– stiftelser som bildats enligt avtal mellan organisationer av arbetsgivare och arbetstagare med ändamål att lämna avgångsersättning till friställda arbetstagare eller främja åtgärder till förmån för arbetstagare som blivit uppsagda eller löper risk att bli uppsagda till följd av driftsinskränkning, företagsnedläggning eller rationalisering av företags verksamhet eller med ändamål att lämna permitteringslöneersättning, och

– bolag eller annan juridisk person som uteslutande har till uppgift att lämna permitteringslöneersättning.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010. Äldre bestämmelser gäller för inkomster som hänför sig till tid före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

2. Vid tillämpning av 7 kap. 21 § gäller att bedömningen av skattskyldigheten ska göras med utgångspunkt i 3 kap. 4 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) i dess lydelse efter den 30 juni 2010 i fråga om inkomster som hänför sig till tid efter den 30 juni 2010.

BILAGA 3

Skatteutskottets yttrande 2008/09:SkU8y

Frihet och inflytande – kårobligatoriets avskaffande

Till utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet har berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2008/09:154 Frihet och inflytande – kårobligatoriets avskaffande och de motioner som väckts allt i den del som berör skatteutskottets beredningsområde.

Utskottets överväganden

Gällande skatteregler

De obligatoriska studentsammanslutningarna har sedan länge haft en gynnad skatterättslig ställning. I den uppräknade av inskränkt skattskyldiga subjekt som gjordes 1942 fanns sex av de kategorier som fortfarande finns kvar, däribland vissa studentföreningar.

I den s.k. katalogen i 7 kap. 16 § inkomstskattelagen (1999:1229), IL, räknas ett antal kategorier av juridiska personer upp som är skattskyldiga endast för inkomst på grund av innehav av fastigheter. Det som avses är den löpande inkomsten av fastigheten. Skattskyldigheten omfattar inte kapitalvinst eller förlust vid avyttring av fastigheten. Övriga slag av inkomster är skattefria för de i paragrafen uppräknade subjekten. Bland de juridiska personer som räknas upp finns ”sådana sammanslutningar av studerande vid svenska universitet och högskolor som de studerande enligt lag eller annan författning är skyldiga att vara medlemmar i, samt samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att sköta de uppgifter som sammanslutningarna enligt författningen ansvarar för”.

Enligt 7 kap. 21 § tredje stycket IL kan obligatoriska studentsammanslutningar även undantas från skattskyldighet för inkomst av fastigheter. Om en studentsammanslutning äger en fastighet, är sammanslutningen inte skattskyldig för inkomst av fastigheten (t.ex. om den hyrs ut) i den utsträck-

ning fastigheten används för det allmännyttiga ändamålet. Till de delar den används för andra ändamål är sammanslutningen skattskyldig för inkomster från denna användning.

På liknande sätt som i inkomstskattelagen anges i 3 kap. 4 § första stycket fastighetstaxeringslagen (1979:1152) att byggnader och tillhörande mark samt till fastigheten hörande markanläggningar som ägs av vissa uppräknade typer av juridiska personer ska undantas från fastighetsskatt och fastighetsavgift. I 3 kap. 4 § första stycket 4 anges de obligatoriska studentsammanslutningarna och deras samarbetsorgan. Ett villkor för undantag är att byggnaden till övervägande del används i studentsammanslutningens verksamhet såsom sådan. En studentsammanslutning kan alltså inte, med bibehållande av skattelättnaderna, hyra ut större delen av fastigheten till någon annan för att användas t.ex. som affär.

De studentsammanslutningar som finns vid enskilda utbildningsanordnare, t.ex. Stiftelsen Chalmers tekniska högskola, Stiftelsen Högskolan i Jönköping och Handelshögskolan i Stockholm, inräknas inte i "katalogsubjekten". Skyldigheten för studenter vid enskilda utbildningsanordnarens högskolor att tillhöra en studentsammanslutning följer inte av lag eller annan författning utan av avtal där lärosätet har ställt villkor för studier vid högskolan. Skatteverket har i ett ställningstagande (2007-04-16, dnr 131 702523-06/111) ansett att det endast är studentsammanslutningar vid statliga universitet och högskolor som omfattas av 7 kap. 16 § IL.

Om studentsammanslutningarnas skatterättsliga ställning inte regleras särskilt, kan de komma att beskattas som ideella föreningar i den mån de uppfyller kraven i 7 kap. 7 § IL (se nedan).

För att en ideell förening ska vara en juridisk person krävs att den har antagit stadgar och valt styrelse. En ideell förening är i likhet med andra juridiska personer som huvudregel obegränsat skattskyldig (6 kap. 3–4 §§ IL). Detta innebär att föreningen ska betala statlig inkomstskatt för alla sina inkomster, t.ex. räntor, utdelningar, vinst vid avyttring av värdepapper och fastighet, rörelse- och fastighetsinkomster. All beskattning sker i inkomstslaget näringsverksamhet. Föreningar med ideell verksamhet har oftast också inkomster som inte är skattepliktiga. Typiska sådana inkomster är medlemsavgifter samt bidrag och gåvor som är avsedda för den ideella verksamheten. Kostnader för den ideella verksamheten är inte heller avdragsgilla.

Allmännyttiga ideella föreningar har en skattemässigt mer gynnad ställning. En sådan förening beskattas bara för fastighets- och rörelseinkomster (7 kap. 7 § IL). De inkomster som föreningen har i sin allmännyttiga verksamhet är skattefria. Det betyder att förutom den ideella verksamheten är alltså även kapitalinkomster i form av t.ex. räntor och utdelningar samt kapitalvinster skattefria.

Även fastighets- och rörelseinkomster kan vara skattefria om följande förutsättningar är uppfyllda:

- Fastighetsinkomster är skattefria om fastigheten ägs av föreningen och till övervägande del, mer än 50 % , används i den allmännyttiga verksamheten, eller fastighetsinkomsten till ca 75 % kommer från verksamhet som har naturlig anknytning till det allmännyttiga ändamålet eller av hävd utnyttjats som finansieringskälla för det ideella arbetet.
- Rörelseinkomster som har ett naturligt samband med den allmännyttiga verksamheten är skattefria. Så även rörelseinkomster från verksamhet av servicekaraktär där huvudsyftet med försäljningsverksamheten är att ge service till dem som deltar i föreningens allmännyttiga verksamhet.

Har en förening både skattefria och skattepliktiga rörelseinkomster måste den skattefria delen uppgå till ca 75 % för att beskattning inte ska ske. Är kravet uppfyllt blir hela rörelsen skattefri. Om den skattefria delen är lägre än 75 % blir hela rörelsen skattepliktig.

I IL (7 kap. 8–13 §§) uppställs vissa krav för att en ideell förening ska anses vara allmännyttig och därmed omfattas av de förmånliga reglerna. Kraven gäller ändamålet, verksamheten, fullföljden och öppenheten. Samtliga krav måste vara uppfyllda. Föreningen får heller inte verka för medlemmarnas eller andra bestämda personers ekonomiska intressen. En allmännyttig förening som är skattskyldig för inkomst har rätt till grundavdrag med 15 000 kr.

Översyn

Regeringen har tillsatt en särskild utredare med uppdrag att se över reglerna i 7 kap. IL. Utredningen har tagit namnet Stiftelse- och föreningsskatteutredningen. I direktivet (dir. 2007:97) sammanfattas uppdraget enligt följande.

En särskild utredare skall se över bestämmelserna om inkomstbeskattning av stiftelser, ideella föreningar, registrerade trossamfund och vissa andra juridiska personer. Huvuduppgiften är att utarbeta ett modernt och ändamålsenligt system för beskattningen med enkla och likformiga regler. Särregler för inkomster av fastighet bör undvikas. I uppdraget ingår också att pröva i vilken mån skattereglerna kan göras enhetliga för stiftelser och ideella föreningar. Slutligen skall utredaren se över de inskränkt skattskyldiga stiftelser och vissa andra juridiska personer som omfattas av antingen de olika kategorier av subjekt eller de namngivna subjekt som finns uppräknade i den s.k. katalogen i 7 kap. 15–17 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) och vid behov föreslå en annan lagstiftningsteknik. Utgångspunkten för arbetet är att de förslag som utredaren lämnar sammantaget skall vara offentlig-finansiellt neutrala.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2009.

Propositionen

Regeringen föreslår att kår- och nationsobligatoriet ska avskaffas, dvs. nuvarande skyldighet för studenterna vid universitet och högskolor att tillhöra särskilda studentsammanslutningar. Nuvarande begränsning av skattskyldigheten för studentkårerna vid statliga universitet och högskolor, nationerna vid Uppsala och Lunds universitet samt deras samarbetsorgan ska enligt förslaget behållas. Detta innebär att dessa subjekt även fortsättningsvis kommer att omfattas av uppräknings i 7 kap. 16 § IL och därigenom vara skattskyldiga endast för inkomst på grund av innehav av fastigheter samt kunna undantas från skattskyldighet för inkomster av fastigheter i den utsträckning fastigheten används för avsett syfte enligt 7 kap. 21 § IL. De behåller även nuvarande lätnader i fråga om fastighetsskatt och fastighetsavgift enligt 3 kap. 4 § första stycket 4 fastighetstaxeringslagen. En konsekvens av den nya utformningen av bestämmelserna i inkomstskattelagen blir att fakultetsföreningarna inte längre kommer att omfattas av nämnda skattelättnader.

Motionen

I motion 2008/09:Ub28 yrkande 2 av Lage Rahm m.fl. (mp) anförs att fakultetsföreningarna bedriver i stort sett samma slags verksamhet som nationerna i Uppsala och Lund. Det är därför en självklarhet, menar motionärerna, att de också ska omfattas av samma skatteregler. Motionärerna anser heller inte att det ska göras någon skillnad i skattehänseende mellan kårer vid högskolor som bedrivs av enskilda utbildningsanordnare, t.ex. Chalmers tekniska högskola, och kårer vid statliga högskolor utan samma skatteregler ska gälla för studentkårerna oavsett huvudmannaskap (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Regeringen föreslår vissa justeringar i skattelagstiftningen till följd av att kår- och nationsobligatoriet avskaffas. Förslaget innebär att de skattelättnader som studentkårer, nationer och deras samarbetsorgan i dag åtnjuter ska behållas, medan motsvarande skattelättnad inte ska finnas kvar för fakultetsföreningarna vid Stockholms universitet.

Det finns enligt utskottets mening inte skäl för riksdagen att nu överväga att införa nya subjekt i enlighet med motionens yrkande 3 i den s.k. katalogen i 7 kap. 15–17 §§ IL över inskränkt skattskyldiga, särskilt inte mot bakgrund av att det för närvarande pågår en översyn av bestämmelserna (dir. 2007:97). Möjligheten till skattebefrielse för studentkårer vid fristående universitet och högskolor får liksom för närvarande prövas enligt de allmänna lättnadsreglerna för allmännyttiga ideella föreningar.

När det gäller regeringens förslag delar utskottet uppfattningen att studentkårerna vid statliga universitet och högskolor ska vara befriade från skatt på samma sätt som de är i dag. Ett avskaffande av obligatoriet på det sättet regeringen föreslår innebär inte enligt utskottet att skälen för skattelättnaderna försvinner. Kårerna kommer, såvitt utskottet kan bedöma, alltjämt att ha en fundamental uppgift i lärosätenas verksamhet, och deras grundläggande roll förändras inte. Genom att behålla regleringen i skattelagstiftningen förblir det tydligt för kårerna under vilka villkor de verkar, och det ger också möjlighet till långsiktig planering.

Som anförs i propositionen har studentnationerna vid universiteten i Uppsala och Lund sedan lång tid, för många ända sedan 1600-talet, haft en central roll för den studiesociala verksamheten vid universiteten. Nationerna utgör en mötesplats för studenter från olika studieinriktningar, och deras insatser för att välkomna nya såväl svenska som utländska studenter till studieorterna är mycket betydelsefulla. Nationernas verksamhet är i stor utsträckning knuten till de fastigheter som nationerna sedan många år tillbaka direkt eller indirekt äger. Befrielsen från fastighetsskatt på dessa fastigheter och från inkomstskatt på intäkter från den verksamhet som bedrivs i fastigheterna är av grundläggande betydelse för nationerna. Intäkterna från restaurang- och pubverksamhet är en bidragande finansieringskälla vid sidan av medlemsavgifterna. Kännetecknande för nationernas verksamhet är att den helt bedrivs inte bara för studenter utan också av studenter, dvs. i huvudsak utan anställd personal. Utskottet tillstyrker därför att nationerna får behålla sina nuvarande skattelättnader. Vidare anser utskottet att det är viktigt att nationerna inte heller inför framtiden hamnar i ett osäkert läge i fråga om sin skatterättsliga ställning. Som framhålls i propositionen skulle en annan ordning kunna komma att äventyra nationernas verksamhet.

Utskottet utgår följaktligen från att skattelättnaderna för såväl nationerna, studentkårerna som deras samarbetsorgan ska kvarstå även i det system med reformerade skatteregler för allmännyttiga föreningar och stiftelser som en utredning nu överväger. Avskaffandet av det formella obligatoriet och därmed förändringen av den offentlighetsrättsliga ställningen har nämligen detta som en förutsättning.

I likhet med motionärerna anser utskottet att det kan diskuteras om inte också fakultetsföreningarna ska få behålla nuvarande särställning i skattehänseende. Mot bakgrund av de skillnader som påtalas i propositionen i fråga om nationernas och fakultetsföreningarnas roller ansluter sig utskottet dock till regeringens bedömning att det inte finns tillräckliga skäl att upprätthålla de skattelättnader som hittills gällt för fakultetsföreningarna. Om dessutom fakultetsföreningarna kan utnyttja reglerna för skattelättnader för de allmännyttiga ideella föreningarna torde det inte bli fråga om någon väsentligt ökad skattebelastning för föreningarna.

Med det anförda tillstyrker utskottet för sin del regeringens förslag till lagändringar på skatteområdet och avstyrker motion Ub28 yrkandena 2 och 3.

Stockholm den 23 april 2009

På skatteutskottets vägnar

Lennart Hedquist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Hedquist (m), Lars Johansson (s)¹, Annicka Engblom (m), Laila Bjurling (s)², Ulf Berg (m), Jörgen Johansson (c), Raimo Pärssinen (s)³, Gunnar Andréén (fp), Christin Hagberg (s)⁴, Lena Asplund (m), Fredrik Olovsson (s)⁵, Lennart Sacrédeus (kd), Fredrik Schulte (m), Marie Engström (v)⁶, Britta Rådström (s)⁷, Åke Sandström (c) och Helena Leander (mp).

¹⁻⁷ Avstår från ställningstagande.

Avvikande mening

Avvikande mening (mp)

Helena Leander (mp) anför:

I likhet med motionärerna bakom motion Ub28 anser jag att även fakultetsföreningarna ska få behålla nuvarande skattelättnader. Fakultetsföreningarna vid Stockholms universitet bedriver till stora delar samma slags studiesociala verksamhet som nationerna vid universiteten i Uppsala och Lund, och det finns enligt min mening inte något skäl att göra åtskillnad i skattehänseende mellan dessa studentsammanslutningar. Även Lagrådet har funnit skäl att ifrågasätta denna särreglering.

Som anføres i motionen bör heller inte studentkårer vid högskolor som bedrivs av enskilda utbildningsanordnare skattemässigt behandlas på ett annat sätt än studentkårer vid statliga universitet och högskolor. Samma skatteregler ska gälla för studentkårerna oavsett huvudmannaskap.

Det sagda innebär att jag tillstyrker motion Ub28 yrkandena 2 och 3.

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande (s, v)

Lars Johansson (s), Laila Bjurling (s), Raimo Pärssinen (s), Christin Hagberg (s), Fredrik Olovsson (s), Marie Engström (v) och Britta Rådström (s) anför:

Vi har inte deltagit i beslutet i detta yttrande. Skälet härför är att våra respektive partier inte anser att kår- och nationsobligatoriet ska avskaffas. Detta har också framförts i motioner som väckts i ärendet och som närmare kommer att behandlas av utbildningsutskottet.